

2031

M.A (Economics) Third Semester
MAECO-303 & 304 [Opt. (iii)]: Environmental Economics
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 80

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting one question from each Unit.

x-x-x

I. Answer any ten of the following:-

- a) Environmental economics
- b) Market failure
- c) Coasian method
- d) Pollution taxes
- e) Ecology and ecosystem
- f) Environmental accounting
- g) Solid waste management
- h) Economics of sustainable development
- i) Green National accounts
- j) Importance of Environmental Regulations and Legislations
- k) Environmental Impact Analysis
- l) 1992 Earth Summit
- m) Ozone depletion
- n) Damage cost
- o) Environmental Protection Act (1986) (10x2)

UNIT – I

- II. a) Discuss the interlinkages between Environmental Economics and Economy. (7,8)
- b) Discuss first two laws of Thermodynamics. (7,8)
- III. Discuss the market failure associated with environment. Also give its reasons and solutions. (15)

UNIT – II

- IV. Discuss how the of property rights and transaction costs in relation to the Coase theorem helps to regulate the environment. (15)
- V. What is optimum level of pollution? How damage and abatement cost functions help to determine optimum level of pollution? (15)

UNIT – III

- VI. Why EIA is important? Also explain the various steps/stages of EIA. (15)
- VII. What is cost benefit analysis? How to apply cost-benefit analysis on environment? Also discuss its advantages and disadvantages? (15)

UNIT – IV

- VIII. Discuss the causes, consequences and solutions of global warming. (15)
- IX. a) Give a note on environmental Kuznets Curve. (7,8)
- b) Give a note on trade and Environment under WTO regime. (7,8)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਪਾੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਦੇਂ। ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਦੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

**_*_

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕਾ ਉਤਰ ਦੇਂ:-

- (ਕ) ਪਰਯਾਵਰਣੀਯ ਅਰਥਸ਼ਾਸ਼ਤਰ
- (ਖ) ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀ ਵਿਫਲਤਾ
- (ਗ) ਸਹ-ਨਿਰਮਾਣ/ਕੋਜਨ ਵਿਧਿ
- (ਘ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਰ
- (ਡ.) ਪਾਰਿਸਥਿਤਿਕੀ ਔਰ ਪਾਰਿਸਥਿਤਿਕੀ ਤਰ
- (ਚ) ਪਰਯਾਵਰਣ ਲੇਖਾੰਕਨ
- (ਛ) ਠੋਸ ਅਪਸ਼ਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ
- (ਜ) ਸਤਤ ਵਿਕਾਸ ਕਾ ਅਰਥਸ਼ਾਸ਼ਤਰ
- (ਝ) ਹਰਿਤ ਗ੍ਰਾਸ਼ਟੀਯ ਲੇਖਾੰਕਨ
- (ਞ) ਪਰਯਾਵਰਣ ਵਿਨਿਯਮ ਔਰ ਵਿਧਾਨਾਂ ਕਾ ਸਹਵਕ
- (ਟ) ਪਰਯਾਵਰਣੀਯ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ
- (ਠ) ੧੯੯੨ ਪ੍ਰਥਵੀ ਸਮੇਲਨ
- (ਡ) ਔਜੋਨ ਕੀ ਕਮੀ
- (ਫ) ਨੁਕਸਾਨ ਕੀ ਲਾਗਤ
- (ਙ) ਪਰਯਾਵਰਣ ਸੰਰਕਸ਼ਣ ਅਧਿਨਿਯਮ (੧੯੮੬)

ਭਾਗ-1

2. (ਕ) ਪਰਯਾਵਰਣ ਅਰਥਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ਔਰ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਕੇ ਸਧਯ ਅੰਤਰ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਜਿਏ।
- (ਖ) ਊਘਾ ਗਤਿਕੀ ਕੇ ਪਹਲੇ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਕੀ ਘ੍ਰਾਖਯਾ ਕੀਜਿਏ।
3. ਪਰਯਾਵਰਣ ਸੇ ਜੁਡੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀ ਵਿਫਲਤਾ ਕੀ ਘ੍ਰਾਖਯਾ ਕੀਜਿਏ। ਇਸਕੇ ਕਾਰਣ ਔਰ ਸਮਾਧਾਨ ਭੀ ਬਤਾਏਂ।

ਭਾਗ-2

4. ਕੋਸ ਪ੍ਰਮੇਯ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਪਤਿ ਅਧਿਕਾਰ ਔਰ ਲੇਨਦੇਨ ਕੀ ਲਾਗਤਾਂ ਕੇ ਸਧਯ ਪਰਯਾਵਰਣ ਕੋ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨੇ ਮੇਂ ਸਦਦ ਕਰਤਾ ਹੈ? ਘ੍ਰਾਖਯਾ ਕੀਜਿਏ।
5. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਾ ਝੁਸ਼ਟਮ ਸ਼ਤਰ ਕਯਾ ਹੈ? ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੇ ਝੁਸ਼ਟਮ ਸ਼ਤਰ ਕੋ ਨਿਖਾਰਿਤ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲਿਏ ਕਸ਼ਤਿ ਔਰ ਕਮੀ ਲਾਗਤ ਕਾਰਯ ਕੈਸੇ ਸਦਦ ਕਰਤੇ ਹੈ?

ਭਾਗ-3

6. ਈਆਈਏ ਕਯੋਂ ਸਹਵਕਪੂਰਨ ਹੈ? ਈਆਈਏ ਕੇ ਵਿਭਿਨ ਚਰਣਾਂ/ਪੜਾਵਾਂ ਕਾ ਭੀ ਵਰਨਨ ਕੀਜਿਏ।
7. ਲਾਗਤ ਲਾਭ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਯਾ ਹੈ? ਪਰਯਾਵਰਣ ਪੁਰ ਲਾਗਤ-ਲਾਭ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੈਸੇ ਲਾਗੂ ਕਰੇ? ਇਸਕੇ ਲਾਭਾਂ ਔਰ ਹਾਨਿਯਾਂ ਕੀ ਘ੍ਰਾਖਯਾ ਕੀਜਿਏ।

ਭਾਗ-4

8. ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਕੇ ਕਾਰਣਾਂ, ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਔਰ ਸਮਾਧਾਨਾਂ ਕਾ ਵਰਨਨ ਕੀਜਿਏ।
9. (ਕ) ਪਰਯਾਵਰਣੀਯ ਕੁਝੇਟ ਵਕਰ ਪਰ ਟਿਘਣੀ ਲਿਖਿਏ।
- (ਖ) ਵਿਸ਼ਵ ਘ੍ਰਾਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਕੇ ਤਹਤ ਘ੍ਰਾਪਾਰ ਔਰ ਪਰਯਾਵਰਣ ਪਰ ਟਿਘਣੀ ਲਿਖਿਏ।

**_*_

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

**_*_

1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਦਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:-

- (ੳ) ਵਾਤਾਵਰਣਿਕ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ
- (ਅ) ਮਾਰਕੀਟ ਅਸਫਲਤਾ
- (ੲ) ਸਹਿਯੋਗੀ ਵਿਧੀ
- (ਸ) ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਟੈਕਸ
- (ਹ) ਪਾਰਿਸਥੀਤਕੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
- (ਕ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਲੇਖਾ
- (ਖ) ਠੋਸ ਕੂਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ
- (ਗ) ਟਿਕਾਉ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ
- (ਘ) ਹਰਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਲੋਕਾਅੰਕਨ
- (ਙ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ
- (ਚ) ਵਾਤਾਵਰਣੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ
- (ਛ) 1992 ਧਰਤੀ ਸੰਮੇਲਨ
- (ਜ) ਓਜ਼ੋਨ ਦੀ ਕਮੀ
- (ਝ) ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ
- (ੲ) ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਚਾਓ ਐਕਟ (1986)

ਭਾਗ-1

2. (ੳ) ਵਾਤਾਵਰਣਿਕ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- (ਅ) ਉਸਮਾ ਗਤਿਕੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਮਾਰਕੀਟ ਅਸਫਲਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

4. ਕੇਸ ਪ੍ਰਮੇਯ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਤਾਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
5. ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਸਰਬੋਤਮ ਪੱਧਰ ਕੀ ਹੈ? ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਸਰਬੋਤਮ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਖਰਚੇ ਕਾਰਜ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ?

ਭਾਗ-3

6. ਈਆਈਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਈਆਈਏ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਦਮਾਂ/ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਲਾਗਤ ਲਾਭ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਵਾਤਾਵਰਣ ਉੱਤੇ ਲਾਗਤ-ਲਾਭ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਿਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕਰੀਏ? ਇਸ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰੋ?

ਭਾਗ-4

8. ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ, ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਹੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
9. (ੳ) ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਕੁਜ਼ੇਟਸ ਵਕਰ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- (ਅ) ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ।

**_*_